

077. Idioomwoordenschat (7)

1. Het dossier-Van Dale gaat vooral over Van Dales woordenboeken. Zijn Sluise vrouw staat bekend als mevrouw Van Dale-du Bois, niet op z'n Vlaams en beide delen met twee woorden.
2. De laatmiddeleeuwse uitwateringssluis was ravissant, goëtisch en reuze-eblouissant.
3. Op een januaridag anno Domini 2003 des daags, nauwkeuriger: 's namiddags, bedacht ik, dat Koninginnedag en de Dag van de Arbeid soms ook op de dag des Heren vallen. Wat dan?
4. West-Zeeuws-Vlaanderen herbergt veel hugenoten, lutheranen, calvinisten, zwinglianen, rooms-katholieken, maar ook indertijd door de katholieke keurvorst verdreven Salzburgers.
5. De voormalige Nederlandse Hervormde Kerk – thans PKN – bestond uit hervormde gemeenten, die meestal een eigen hervormde kerk annex wijk- of verenigingsgebouw bezaten.
6. Vlak bij Sluis ligt Sint Anna ter Muiden. Met stadsrechten uit 1242 wordt het wel de kleinste stad van Nederland genoemd. In 1405 werd het door de Engelsen op de kerk na platgebrand. Het is een bucolisch en feeriek gelegen stadje met pittoresk (voormalig) stadhuis en een rustiek dorpsplein. Het stadje heeft geen eigen postcode en telde in 2006 maar zo'n vijftig inwoners.
7. Onze gewaardeerde zuiderburen, dat zijn in Nederland de Belgen, in België de Fransen.
8. Is plaatsvinden een onscheidbaar samengesteld werkwoord? Zo nee, wanneer zou dat besluit dan plaats hebben gevonden? Vast niet in de schouwburg, daar kon ik wel mijn plaats vinden.
9. Een van de blauwogige Van Dales – hij was klein, dus misschien Van Daletjes – heeft gediend op een kuilkorvet in Nederlands-Indië. In bleekblauw uniform en met sjako op fungeerde hij – zijn vrouw was refugiee – als aide de camp van de viceluitenant-admiraal.
10. In het depotbataljon werd heel wat afgekaart: zwartepieten, whist, troela, trente-et-un (trente-un) oftewel eenendertigen, toepen, tarot, solitair, smousjassen, skaat, piccolo, pandoeren, misère, mitsmatsen, lansquenet, jojotte, ecarté, comète, blackjack, baccarat en bezique werden te pas en te onpas gespeeld.
11. De meesterbakker van de troep was meester in het koekenbakken, een echte koekenbakker.
12. Zouden tweedegeneratiegelovigen echt nog weten, waar die namen vandaan komen als ze abrahams en sara's eten? Zij zullen Sara of Abraham vast nog niet gezien hebben, laat staan weten waar die laatste de mosterd haalt. En ook de term dagbroer zullen ze vast niet kennen.
13. In de Grote of Dikke Van Dale kun je opzoeken hoe je jus d'orange en orangistisch schrijft.
14. De Blut-und-Bodentheorie lijkt goddank, god(zij)dank (Gode zij dank) beperkt te zijn tot de coterie, de kongsi van de NSB'ers, nationaalsocialisten en ander afgodisch tuig van de richel.
15. De Visserijfeesten in Breskens kenden dit jaar de vier miljoenste bezoeker. Welke afstand zou het licht in vier miljoenste seconde afleggen? Kunnen een spacelab en een orbiter dat ook?
16. Ze speelden jeu de boules, ze jeu-de-boulden en zo meteen hebben ze gejeu-de-bould.
17. Toen hij met de Franse slag acuut 'molotovs' opschreef, was dat vast niet in het Middeliërs.
18. Driekwart van een derde is een vierde. Is zich een breuk rekenen een pseudowetenschap?
19. In de WK-gekke gingen FIFA-bobo's in een slakkengang naar het ooievaren op de receptie.
20. Het verraden geheim was een slip of the tongue van de sinjeur met slip-on op een slip-over.
21. De stilist, die een essaytje schreef over de Tachtigjarige Oorlog, reageerde met een pavlovreactie, toen zijn portemonnee gestolen werd; gekke henkie had dat in combine gedaan.
22. Wij stookten stobben. In het laagveen kijkt men niet op een turfje. Een stobbenzwammetje is een vrij kleine, in dichte bundels op loofhout groeiende, honingbruine, eetbare plaatjeszwam.
23. Op Sinterklaas of Sint-Nicolaas speelde Piet voor Sinterklaas en aten we sint-nicolaasgebak.
24. Dit dictee is gemaakt met de lip op het derde knoospgat. Vind je het van het zevende knoospgat? Zo ja, dan word ik nog liever reiziger in knoospgaten. Nou, oehoe dan maar weer!